

Arvoisat saamelaisnuoret, hyvä seminaariyleisö!

Kiitän siitä että olen kutsuttu osallistumaan saamelaisnuorten konferenssiin. Tuon suurella ilolla Suomen saamelaiskäräjien ja saamelaisen parlamentaarisen neuvoston tervehdyksen tähän tilaisuuteen. On ilo nähdä teitä näin monia paikalla täällä Saariselällä.

Nyt ensimmäistä kertaa saamelaisnuorten konferenssissa, jokaisella saamelaiskäräjällä on oma virallinen saamelaisnuorten elimensä. Suomen saamelaiskäräjät perusti viimeisenä oman nuorisoneuvoston. Nuorisoneuvosto toimii nyt ensimmäistä toimikauttaan, eli elämme historiallisia aikoja. Nuorisoneuvosto on Suomen saamelaiskäräjien ylpeydenaihe ja Suomen saamelaiskäräjällä on suuria odotuksia nuorisoneuvoston työltä. Nuorisoneuvostomme on tasa-arvoisessa asemassa muiden saamelaiskäräjien lautakuntien kanssa ja nuorilla on mielestäni hyvät vaikutusmahdollisuudet saamelaiskäräjien toimintaan. Saamelaisnuoret olivat hyvin vahvasti mukana suunnittelemassa nuorisoneuvoston toimintamallia ja haluankin kiittää tässä yhteydessä heitä hyvästä työstä, erityisesti valmistelutyöryhmän puheenjohtajaa Tuomas Aslak Juusoa, joka piti saamelaisnuorten puolta hyvinkin tiukoissa neuvotteluissa niin saamelaiskäräjien sisällä kuin eri viranomaisten kanssa käydyissä neuvotteluissa.

Saamelaisnuorten konferenssilla on lyhyt, mutta ansiokas historia. Saamelaisnuorten konferensseja tarvitaan myös tulevaisuudessa. Pidän konferenssia hyvin tärkeänä tapahtumana paitsi saamelaisnuorille ja nuorten yhteisöllisyydelle, mutta myös meille saamelaisen parlamentaarisen neuvoston ja saamelaiskäräjien poliitikoille. Meille vanhoille poliitikoille tekee hyvää olla välillä kuunteluoppilaana ja nuorten tentattavana. Moni teistä nuorista kantaa lähitulevaisuudessaan vastuuta Suomen, Ruotsin ja Norjan alkuperäiskansan tulevaisuudesta ja olette niin saamelaiskäräjäjäseniä, hallituksen jäseniä tai puheenjohtajia. Toivon, että kannatte mukanaan tämän konferenssin viestiä ja teidän saamelaisnuorten keskinäistä yhteisöllisyyttä myös tulevaisuudessa ollessanne päättäjiä.

Nykymaailmassa ei ole valitettavasti enää itsestäänselvyys, että saamelaislapset ja –nuoret haluavat puhua saamen kieltä, edistää saamelaisten asemaa ja harjoittaa saamelaiskulttuuria ja –elinkeinoja. Saamelaisidentiteetin ja kulttuurin säilyttäminen vaatii globalisaation ja valtakulttuurin paineessa erityisesti lapsilta ja nuorilta sekä heidän vanhemmiltaan rohkeutta, työtä ja vahvaa luonnetta. On todella hienoa, että haluatte edistää saamelaisnuorten asemaa ja takaatte toiminnallanne myös saamelaisen poliittisen järjestelmän jatkuvuutta. Olette esimerkkejä myös nuoremmille sukupolville.

Konferenssin teema on hyvin ajankohtainen – saamelaisten perinteinen tieto, saamen puku muuttuvassa maailmassa ja kaupunkisaamelaisuus. Kiitos konferenssin järjestelytoimikunnalle hyvästä työstä. Olen tyytyväinen, että te nuoret tartutte ajankohtaisiin aiheisiin. Me, vanhemmat saamelaispoliitikot odotamme teiltä neuvoja ja toiveita siitä, miten meidän tulisi niin saamelaiskäräjien kuin saamelaisen parlamentaarisen neuvoston toiminnassakin edistää saamelaisten perinteistä tietoa, ehkäistä saamenpuvun väärinkäyttöä ja tukea saamelaisten perinteisten asuma-alueiden ulkopuolella asuvien saamelaisnuorten tarpeita.

Saamelainen parlamentaarinen neuvosto on pohtinut kokouksissaan useasti sitä, miten saamelaisnuorten ääni kuuluisi paremmin meidän yhteistyössämme. Parlamentaarisen neuvoston rooli tulee vahvistumaan tulevaisuudessa yhä enemmän. Olemme parhaillaan aloittaneet suunnitelman parla-

mentaarisen neuvoston toiminnan uudelleen organisoimiseksi. Itse pidän tärkeänä että tulevaisuudessa saamelaisen parlamentaarisen neuvoston yhteydessä toimisi itsenäisesti saamelaisnuorten oma elin - mikäli saamelaisnuoret niin haluavat. Oli saamelaisnuorten osallistumismalli mikä tahansa, on välttämätöntä, että saamelaisnuorille taataan aidot vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet saamelaisen parlamentaarisen neuvoston toiminnassa.

Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjien ja kyseisten valtioiden edustajat neuvottelevat parhaillaan pohjoismaisen saamelaissopimuksen hyväksymisestä. Neuvottelut on tarkoitus saada valmiiksi reilussa neljässä vuodessa. Saamelaiskäräjät ovat sopineet, että saamelaisilla on yhteinen kanta neuvotteluissa ja yhteinen kanta sovitaan saamelaisessa parlamentaarisessa neuvostossa. Sopimusluonnoksessa on uusia velvoitteita, jotka koskevat saamelaisten perinteisen tiedon suojelua, saamelaiskulttuurin suojaa taloudellista, kulttuurin ulkopuolista hyödyntämistä vastaan ja myös saamelaisten oikeuksia perinteisten asuma-alueiden ulkopuolella. Toivonkin että saamelaisnuoret toisivat myös näkemyksiään meille pohjoismaisen saamelaissopimuksen neuvottelijoille saamelaisnuorille tärkeistä artikloista. Antakaa viestiä tarvitsevatko artikkelit uudelleenmuotoilua ja miten niitä tulisi toimeenpanna. Tästä konferenssista saamme varmasti useita suosituksia myös meille neuvottelijoille ja otamme ne mielellään myös vastaan.

Saamelaisten parlamentaarikkojen konferenssi pidetään muutaman viikon päästä Kirkkoniemessä. Yhtenä konferenssin teemoista on saamelaisnuorten asema ja tämän Saariselän nuorisokonferenssin konferenssin julistus. Voin luvata, että saamelainen parlamentaarinen neuvosto ottaa vakavasti teidän esityksenne ja teemme parhaamme, että esityksenne myös toteutuvat.

Arvoisat saamelaisnuoret, hyvät konferenssivieraat. Toivotan teille mielenkiintoisia keskusteluja, hyviä päätöksiä, vaatimuksia meille vanhemmille poliitikoille ja uusia ideoita. Vielä kerran, on todella suuri ilo nähdä näin paljon aktiivisia nuoria ympäri saamenmaata täällä vieraana.

Kiitos mielenkiinnosta.

Árvvus adnon sámi nuorat, buorit semináraguossit!

Mun giittán go lean bovdejuvvon oassálastit sámi nuoraid konferensii. Buvttán hui stuora iluin Suoma sámedikki ja sámi parlamentáralaš ráđi dearvvuodagaid dán dilálašvuhtii. Lea duođaid suohtas oaidnit, ahte ná olugat leat dáppe Suoločielggis.

Dál vuosttaš háve sámi nuoraidkonfereanssas juohke sámedikkis lea iežas virggálaš sáminuoraid orgána. Suoma sámediggi vuodđudii mañimussan iežas nuoraidráđi. Nuoraidráđđi doaibmá dál vuosttaš doaibmabaji nu ahte eallit historjjálaš áiggiid. Nuoraidráđđi lea Suoma sámediggái dinga, mas mii leat čeavlát ja mis Suoma sámedikkis leat stuora vuordámušat nuoraidráđi bargui. Nuoraidráđđi lea dásseárvosaš sajádagas eará sámedikki lávdegottiiguin ja nuorain leat mu mielas buorit váikkuhanvejolašvuodát sámedikki doibmii. Sámi nuorat ledje hui vuoimmálaččat pláneme nuoraidráđi doaibmamálla ja hálidannai giitit dán oktavuodas sin buori barggus, earenoamážit ráhkkananbargojoavkku ságadoalli Gáijot Ándde Issáha Duommá, Tuomas Aslak Juuso, gii doalai sámi nuoraid beali muhtimin hui garra šiehtadallamiin sihke sámedikki siste go maid sierra ei-seválddiiguin olláhuhtton šiehtadallamiin.

Sámi nuoraid konfereanssas lea oanehis, muhto ánssoles historjá. Sámi nuoraid konfereanssat dárbbahuvvojit maid boahpteáigge. Anán konfereanssa hui dehálaš dáhpáhussan earret sámi nuoraid ja nuoraid searvvušvuhtii muhto maiddá midjiide sámi parlamentáralaš ráđi ja sámedikkiid politihkkáriidda. Midjiide boares politihkkáriidda dahká buori leat gaskkohagaid guldalanoahppin ja nuoraid gažadeami vuollásažžan. Mánngas dis nuorain váldet lagamusáiggiid ovddasvástádusa Suoma, Ruota ja Norgga álgoálbmoga boahpteáigge ja dii lehpit nu sámediggelahtut, stivraid ja sámediggeráđi lahtut dehe sámedikkiid presideanttat. Sávan, ahte guoddihehtet iežaideattet mielde dán konfereanssa sáni ja din nuoraid gaskavuoda searvvušvuoda maiddá boahpteáigge go lehpit mearrideadjin.

Dálá máilmmis ii dađi bahábut leat šat diehttelas, ahte sámi mánát ja nuorat hálidit hupmat sáme-giela, ovddidit sámiid dili ja bargat sámi kultuvrrain ja daid ealáhusaiguin. Sápmeš iešdovdu, identitehta ja kultuvrra sealluheapmi gáibida globalisašuvnna ja váldokultuvrra deaddagis earenoamážit mánáin ja nuorain sihke sin váhnemiin jálluvuoda, ángiruššama ja gievrras luonddu. Lea duođaid suohtas, ahte dii hálidehpet ovddidit sámi nuoraid dili ja dáhkidehpet iežaideattet barguin maiddá dan ahte sámi politihkalaš bargu joatkahuvvá ja eallá bures. Dii lehpit ovdagovvan maid nuorat buolvvaide.

Konfereanssa fáddá lea hui áigeovuodil – sámiid árbevirolaš diehtu, sámi biktasat nuppástuvvi máilmmis ja gávpotsápmešvuolta. Giitu konfereanssa lágidanbargojoavkui buori barggus. Mun lean duhtavaš, ahte dii nuorat darvánehpet áigeovuodilis fáttáide. Mii, boarrásit sámi politihkkárat vuordit dis rávvagiid ja sávaldagaid das, mot mii galggaleimmet nu sámedikki go sámi parlamentáralaš ráđi barggusnai ovddidit sámiid árbevirolaš dieđu, eastadit sámi gávtti boasttogeavahusa ja doarjut gávpotsámi nuoraid dárbbuid, daid, geat orrot sámiid árbevirolaš guovllu olggobealde.

Sámi parlamentáralaš ráđđi lea suokkardan iežas čoakkámiin dávjá dan, mot sámi nuoraid jietna gullolii buorebut min ovttasbarggus. Parlamentáralaš ráđi rolla nanusmuvvá boahpteáigge ain eanet. Mii leat bárrásiin álggahan plána parlamentáralaš ráđi doaimma odđasit organiserema várás. Ieš anán mávssolažžan, ahte boahpteáigge sámi parlamentáralaš ráđi olis doaibma iehčanasat sámi nuoraid sierra orgána – jos sámi nuorat dan nu hálidit. Lei sámi nuoraid oassálastinmálliid mii beare, de lea dárbbatlaš, ahte sámi nuoraid dáhkidevvojit rievttis váikkuhan- ja oassálastinvejolašvuodát sámi parlamentáralaš ráđi barggus.

Suoma, Ruota ja Norgga sámedikkiid ovddasteaddjit ovttas guoskevaš stáhtaid ovddasteddjiiguin šiehtadallet bárrásiin davviriikkalaš sámi soahpamuša dohkkeheamis. Šiehtadallamat galget gearg-gahuvvot gárvvisin buori njealji jagis. Sámedikkiit leat šiehttan, ahte sápmelaččain lea oktasaš oaidnu šiehtadallamiin ja dát oktasaš oaidnu šiehttojuvvo sámi parlamentáralaš rádis. Soahpamušhápmosis leat odđa geatnegasvuodat, mat gusket sámi árbevirolaš dieđu suodjaleami, sámi kultuvrra suodjalemi ekonomalaš, kultuvrra olggobealde boahtti ávkastallama vuostá ja maid sápmelaččaid vuoigatvuodaid árbevirolaš orrunguovlluid olggobealde. Mun sávan, ahte sámi nuorat buvttále maid oainnuideaset midjiide davviriikkalaš sámi soahpamuša šiehtadalliide dain áššiin, mat leat sámi nuoraide mávssolaččat. Galgabehtet addit guigosiid das dárbbahitgo artihkkalat odđasit hábmema ja mot dat galggale olláhuhttojuvvot. Dán konfereanssas beassat sihkkarit gullat mánggaid ávžžuhusaid maiddái midjiide šiehtadalliide ja mii váldit daid mielalis vuostá.

Sámi parlamentariihkkáriid konfereansa dollojuvvo muhtin vahku geahčen Girkonjárggas. Oktan konfereanssa fáddán lea sámi nuoraid sajádat ja dán Suoločielggi nuoraidkonfereanssa julggaštus. Sáhtán lohpidit, ahte sámi parlamentáralaš ráddi váldá duodas din evttohusaid ja bargat dan ovdii, ahte din evttohusat maid olláhuvvet.

Árvvus adnon sámi nuorat, buorit konfereansaguossit. Sávan didjiide miellagiddevaš ságastallamiid, buriid mearrádusaid, gáibádusaid midjiide boarrásit politihkkáriidda ja odđa jurdagiid. Oktii vel, lea duodaid hui suohtas oaidnit ná olu aktiivvalaš nuoraid miehtá sámi dáppe guossin.

Giitu beroštumi ovddas!